

Jubileumwandeling IVN Maastricht (Sterwandeling): ENCI-groeve en Sint-Pietersberg

Start en eind: Châlet D'n Observant
Lage Kanaaldijk 117, Maastricht
Afstand: ± 6 km
Parkeergelegenheid bij het châlet

Routebeschrijving

R = ga naar rechts
L = ga naar links
RD = ga rechtdoor

Loop vanuit Châlet D'n Observant de groeve in richting Bistro Hofmanni en de trap die naar het plateau leidt. De ENCI-fabriek ligt dan direct rechts en links kom je langs verschillende waterpartijen. Het brede pad is verhard met gebroken vuursteen (silex), een afvalproduct bij de mergelwinning.

[Markant punt 1 en 2]

Volg de weg tot aan de trap. Voordat je de trap opklimt kom je eerst door een stukje gang dat destijds door het werk van blokbrekers bij de winning van mergelblokken ontstaan is. Boven kun je genieten van het uitzicht op het platform.

[Markant punt 3]

Loop met de rug naar de groeve 800 meter over de asfaltweg RD richting Fort St. Pieter en Maastricht. Je komt langs een tweetal uitzichtpunten op de oehoevallei.

[Markant punt 4 en 5]

Ga voor het bord 'einde zone natuurgebied' L over het pad richting plateaurand en zitbank met een mooi uitzicht over het Jekerdal.

Volg de plateaurand naar L en volg het pad met de rode driehoek. Bij het klaphekje R en bij de bank van Natuurmonumenten direct weer R en dan recht naar beneden richting Jekerdal. De Apostelhoeve zien wij aan de andere kant van het dal.

[Markant punt 6]

Onderaan de trap bij het gele bord met het opschrift Sint Pietersberg gaan wij L. Het pad

voert ons langs de Jubileumplek van IVN Maastricht. Bij het 25-jarig jubileum in 1996 werd een eik en een beuk geplant, bij het 40-jarig jubileum in 2011 werd een zitbank met haag gerealiseerd en bij het 50-jarig jubileum in 2021 werd de trap met gedicht aangelegd (tip: lees het gedicht van beneden naar boven).

[Markant punt 7]

Het pad met een bocht naar links blijven volgen. Bovenaan de helling R, de brede grindweg volgen. De bult na ca. 400 meter rechts heet 'De Tombe'.

[Markant punt 8]

Het pad met de rode driehoek blijven volgen door het ENCI-bos. Voorbij het bos gaat het langs een zitbank met een uitzicht op Château Neercanne.

[Markant punt 9]

Blijf het pad met de rode driehoek volgen, dit loopt net boven de kalkweide en gaat na deze weide R naar beneden. Onderaan bij het bosje L. Na ca. honderd meter ligt links de Duivels-grot.

[Markant punt 10]

Ga voorbij de Duivelsgrot en volg het brede pad langs de helling. Bij de T-splitsing L en boven op de grindweg (bij de bank van natuurmonumenten) R. Bij het informatiebord van natuurmonumenten L en het zig-zag pad naar beneden volgen. Onderaan bij het einde van het hek L terug naar het startpunt Châlet D'n Observant.

IVN Maastricht
www.ivn.nl/maastricht
Augustus 2021

Markante punten langs de route

1] Vuursteenlagen in de mergel

In de steile wand aan onze rechterhand liggen op min of meer regelmatige afstanden van elkaar vuursteenlagen in de mergel. Gemiddeld ligt er 25.000 jaar tussen de afzetting van die lagen. De mergel is ontstaan uit de kalkskeletjes van een variëteit van diertjes die tussen 72 en 66 miljoen jaar geleden in de toen aanwezige tropische zee geleefd hebben. Hoe het vuursteen ontstaan is, is niet helemaal bekend. Wel is duidelijk dat vuursteen vaak te vinden is in bestaande graafgangen van kreeften en andere dieren die in de Krijtzee leefden.

2] De pioniersvegetatie en successie

Overall om ons heen zijn planten verschenen op de nog kale bodem. Dat zijn pioniersplanten, die al verdrongen worden op plaatsen waar de bodem groen aan het worden is. Dat proces waarbij plantengemeenschappen elkaar in de loop van de tijd opvolgen noemen wij successie en dat eindigt in een climaxstadium. Op deze plek zal er, als wij tenminste niet ingrijpen, in eerste instantie een bos ontstaan dat gedomineerd zal worden door acacia's. Het is de vraag of (en wanneer?) op deze droge grond het voor Zuid Limburg typische climaxstadium, het eiken haagbeukenbos, bereikt wordt.

3] Het uitzichtpunt

Dit markante punt is ontworpen door architectenbureau Rademacher & de Vries uit Amsterdam en Zürich. Het ontwerp symboliseert de Luikerweg die niet meer verder loopt vanwege de afgraving en een Zwitserse reclameposter. Daarop staat een dal met nevel of wolken waarboven een bergkam in de zon staat. Bovenop het zuidelijke restant van de Sint Pietersberg ligt d'Observant, bestaande uit de dekgrond en het grind die destijds bovenop de mergel lagen. Het uitzichtpunt is ook het einde (of begin) van het Pieterpad.

4] De oehoe

Door afschot en vergiftiging is de oehoe uit Nederland verdwenen, maar nadat zij in 1997 in de Eifel waren uitgezet is deze soort opnieuw naar Nederland gekomen. In het afgesloten en daardoor rustige gebied van de ENCI groeve met zijn steile hellingen, geschikte aanvliegeroutes en nestplaatsen vinden zij een prima leefomgeving. Er zijn nu (2021) twee paartjes en jaarlijks worden er (uils)kuikens geboren en die vormen met de vooral in Limburg voorkomende vogels onze Nationale populatie. Hun normale voedsel bestaat uit kleine zoogdieren, vogels, reptielen en amfibieën, vissen en slakken. Maar zij verschalken ook grotere prooien en vullen dat aan met wat zij in de stad kunnen vangen en vinden.

5] Fort Sint Pieter

De Fransen hadden in 1673 de Sint Pietersberg ingenomen en beschoten van die plek de zuidelijke vestingmuren van Maastricht. Dat maakte de aanleg van een versterking toen noodzakelijk. Vanaf het vijfhoekige fort op de noordelijke flank van de berg zou elke aanval kunnen worden afgeslagen. Het is gebouwd door Baron von Dopff in 1701-1702 en had vanaf dat moment tot 1867 een militaire functie.

6] Apostelhoeve

De Louwberg was al in de Romeinse tijd bewoond. De druiventeelt is door de Romeinen in Limburg geïntroduceerd, maar mogelijk zijn er tot aan de 'Kleine IJstijd' alleen druiven geteeld. De fruitteler Hulst besloot er in 1970 weer een wijngaard van te maken.

7] IVN Maastricht Jubileumplek 'Eik en Beuk'

Hier herdenkt IVN Maastricht zijn jubilea, 25 jaar: eik en beuk, 40 jaar: zitbank met haag, 50 jaar: trap met gedicht van Chrit Merckelbagh (tip: lees het gedicht van beneden naar boven).

8] De Tombe

Oorspronkelijk stond er een kasteel op deze plek. De Donjon was al in de 14^e eeuw verlaten, maar in de late middeleeuwen is er grond op geworpen waardoor een borg ontstond met een hoogte van 8 meter en

een doorsnede van 30 meter. Spaanse en Franse troepen zetten er kanonnen op, vooral voor de bewaking van de toegang (of uitgang) van Maastricht via het Jekerdal. Later is dit wel de Franse Motte genoemd. Aan de andere kant van de weg ligt een loopgraaf. Deze was bedoeld om Frederik Hendrik, die streed tegen de Spaans / Oostenrijkse troepen in Maastricht, in 1632 rugdekking te geven.

9] Château Neercanne

Het enige terrassen kasteel van Nederland werd in 1698 op Romeinse resten en/of die van een burcht gebouwd door de militaire gouverneur Baron van Dopff. Het is aangelegd op een terras tegen de helling van de Cannerberg, met een eveneens terrasvormige baroktuin.

10] De duivelsgrot

De Duivelsgrot is een klein gangenstelsel op de plaats waar het Popelmondedal (droogdal) uitkomt in het Jekerdal.

